

Vergaderjaar 2016–2017

34 334

Onderwijs aan vreemdelingen

Nr. 25

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 juli 2017

De Onderwijsraad heeft in het voorjaar een advies uitgebracht over vluchtelingenonderwijs. In het advies *Vluchtelingen en onderwijs. Naar een efficiëntere organisatie, betere toegankelijkheid en hogere kwaliteit*¹ stelt de raad de vraag hoe het Nederlandse onderwijs vluchtelingen beter op weg kan helpen in de samenleving en op de arbeidsmarkt. In het op eigen initiatief uitgebrachte advies houdt de raad een warm pleidooi voor meer aandacht voor en aanvullende investeringen in onderwijs aan asielzoekers en goede basisvoorzieningen voor deze groep. Wij zien het advies als een steunbetuiging aan de door ons ingezette koers. In de tweede Voortgangsrapportage Onderwijs aan asielzoekers is beschreven hoe we de kwaliteit van het asielzoekersonderwijs naar een hoger niveau tillen.² Het is aan het volgende kabinet om te bepalen of, en zo ja op welke facetten van het asielzoekersonderwijs verdere intensivering noodzakelijk is.

Constateringen en aanbevelingen

De Onderwijsraad richt zich in het advies *Vluchtelingen en onderwijs* op vluchtelingen in de eerste twee a drie jaar na binnenkomst in Nederland. Daarbij kijkt de raad specifiek naar het onderwijs voor vluchtelingen die niet beschikken over een startkwalificatie (van voorschoolse voorzieningen tot en met middelbaar beroepsonderwijs), omdat een startkwalificatie een belangrijke minimumvereiste is om te kunnen participeren op de arbeidsmarkt.

De raad constateert dat het vluchtelingenonderwijs tijdens de sterke instroom van asielzoekersjongeren de afgelopen jaren op verschillende punten niet efficiënt verliep. Deze kinderen hadden onvoldoende toegang tot scholen, opleidingen en cursussen: de onderwijsloopbaan van

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Kamerstuk 34 334, nr. 24

vluchtelingen werd herhaaldelijk onderbroken tijdens de asielprocedure door de frequente verhuizingen. Daarnaast was er te weinig kennis, expertise en lesmateriaal in het eersteopvangonderwijs, en bracht ad-hocbeleid hoge kosten met zich mee.

De positie van vluchtelingenjongeren kan in de ogen van de raad verbeterd worden door de toegankelijkheid van het onderwijs te vergroten, te investeren in de deskundigheid van leraren en onderwijsmaterialen en ten slotte het onderwijs een hogere prioriteit te geven in het asielbeleid en regionale samenwerking te stimuleren.

Beleidsreactie op het advies

Wij onderschrijven de oproep van de Onderwijsraad om het asielzoekersonderwijs de aandacht te geven die het verdient. In 2014, 2015 en 2016 is het aantal vluchtelingenjongeren in het onderwijs sterk toegenomen.³ Met vereende krachten zijn scholen, gemeenten en de rijksoverheid er in geslaagd om voor deze jongeren voldoende onderwijs te bieden. Bestaande taalklassen en internationale schakelklassen werden uitgebreid en talloze nieuwe locaties werden ingericht, zodat deze jongeren zo snel mogelijk naar school konden gaan.

In de Voortgangsrapportage Onderwijs aan asielzoekers hebben wij de maatregelen geschetst die wij de afgelopen jaren in het funderend onderwijs genomen hebben samen met LOWAN-PO, LOWAN-VO, de sectororganisaties en de scholen, zoals maatwerkbekostiging in het primair en voortgezet onderwijs, het tweede jaar bekostiging in het PO, een onderwijshuisvestingsvoorziening in het VO en een bevoegdheidsregeling voor internationale schakelklassen in het VO. Bovendien geven wij een beeld van de maatregelen die wij hebben genomen om asielzoekersjongeren op het juiste niveau in het vervolgonderwijs te laten instromen, zoals screening en matching in het middelbaar beroepsonderwijs en schakelprogramma's in het hoger onderwijs.⁴ De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft daarnaast aangegeven dat het aantal extra verhuisbewegingen van minderjarige asielzoekers zo veel mogelijk beperkt moet zijn. Hij heeft u in november 2016 geïnformeerd hoe hij de verhuisbewegingen zo veel mogelijk wil beperken.⁵

Met deze maatregelen hebben we in de eerste plaats de fundamenteen gelegd voor toekomstbestendig asielzoekersonderwijs voor leerplichtige jongeren. Onderwijs is van groot belang voor de integratie van deze leerlingen en hun functioneren in de samenleving.⁶ Met deze maatregelen willen we asielzoekerskinderen hun onderwijspotentieel laten realiseren.

Inmiddels verleggen wij onze aandacht van het creëren van voldoende onderwijsaanbod en een adequate bekostiging in het funderend onderwijs naar het organiseren van kwalitatief goed asielzoekersonderwijs, zodat vluchtelingenleerlingen opgevangen en voorbereid worden op een overstap naar het reguliere onderwijs en de arbeidsmarkt. We stimuleren onder meer de regionale samenwerking voor de opvang van nieuw-

³ Kamerstuk 34 334, nrs. 3, 13, 22 en 24

⁴ Kamerstuk 34 334, nr. 24

⁵ Kamerstuk 19 637, nr. 2261

⁶ Een recent cohortonderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) toont aan dat de asielmigranten die in de jaren negentig naar Nederland zijn gekomen inmiddels goed geïntegreerd zijn. De migrantenkinderen verblijven weliswaar langer in het onderwijs, maar behalen ongeveer even vaak een diploma als autochtone kinderen. Het studiesucces is groter naar mate de leerlingen op jongere leeftijd het onderwijs instromen. WODC, SCP, CBS en WRR, *Een kwestie van tijd? De integratie van asielmigranten: een cohortonderzoek* (2017).

komerskinderen, organiseren begeleiding bij het opzetten van taalklassen en internationale schakelklassen, laten een verlengde intake en uitstroomprofielen naar het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs doorontwikkelen, stellen de lerarenbeurs beschikbaar voor NT2-professionalisering en koppelen statushouders gericht aan arbeidsmarktregio's op basis van hun beroepscapaciteiten. Begin juni hebben we vo-scholen, mbo-instellingen en gemeenten geïnformeerd over het belang van een goede en soepele overstap van voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs voor nieuwkomers. LOWAN-VO, de VO-raad en de MBO Raad hebben bovendien alle informatie over de doorstroming van nieuwkomers naar het mbo handzaam gebundeld op de website van LOWAN.

Tot slot

Met deze maatregelen zetten we een belangrijke stap op weg naar toekomstbestendig asielzoekersonderwijs. Tegelijkertijd moeten we een vinger aan de pols houden. De eerste instroom van asielzoekers loopt inmiddels terug, maar het aantal nareizigers blijft onverminderd hoog. Deze veranderende asielpopulatie brengt nieuwe uitdagingen met zich mee voor het onderwijs. Samen met de PO-Raad, de VO-raad, de MBO Raad, LOWAN-PO en LOWAN-VO zullen wij ons in blijven zetten voor deze jongeren.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker